

ADVIES NAAR AANLEIDING VAN DE REFLECTIEDAG PARTICIPATIE OP 23/02/2007

Dit advies brengen we uit naar aanleiding van de reflectiedag participatie die plaatsvond op 23 februari 2007 in het Vlaams Parlement. Op deze reflectiedag werd nagedacht over de opdracht van de Vlaamse Jeugdraad, en hoe we deze kunnen en willen blijven waarmaken; over de wijze waarop de jeugdraad kinderen, jongeren en jeugdverenigingen kan betrekken bij het tot stand komen van zijn adviezen; over hoe de adviezen en hun inhoud tot bij het beleid moeten komen.

*Dit advies mag je gerust lezen als een **engagementsverklaring** van de Vlaamse Jeugdraad. We willen immers – samen met alle partners – onze adviesfunctie optimaal opnemen. Niet alleen beleidsmakers krijgen aandachtspunten voorgeschoteld, ook de Vlaamse Jeugdraad zelf zal extra inspanningen moeten doen.*

VLAAMSE JEUGDRAAD	
6 juni 2007	ADVIES 07/07

Advies naar aanleiding van de Reflectiedag Participatie op 23 februari 2007

De Vlaamse Jeugdraad in vergadering op 6 juni 2007 onder voorzitterschap van Stefaan Marien en waarbij aanwezig waren:

Kurt Beheydt, Kathleen Claessens, Mieke Cox, Dirk De Block, Dries De Wit, Toon Fonteyne, Kurt Janssens, Abderrahim Lahlali, Barbara Poppe, Hans Stevens, Bart Turrekens, Elizabeth Van der Plaetsen, Matti Vandemaele, Saskia Vandeputte en Bram Vermeiren

Brengt **unaniem** het volgende advies uit:

1. Inleiding

De Vlaamse Jeugdraad is een adviesorgaan voor de ganse Vlaamse Regering, over alles wat belangrijk is voor kinderen en jongeren. Wij kunnen dus eigenlijk adviezen uitbrengen over alle beleidsdomeinen, want eigenlijk belangt zowat alles jongeren aan. Maar ook wij moeten vaststellen dat het niet zo eenvoudig is om gehoor te krijgen bij de verschillende ministers. En we slagen er niet altijd in om bij belangrijke beslissingen de stem van kinderen en jongeren tot bij de beleidsmakers te krijgen.

Dit advies brengen we uit naar aanleiding van de reflectiedag participatie die plaatsvond op 23 februari 2007 in het Vlaams Parlement. Op deze reflectiedag werd nagedacht over de opdracht van de Vlaamse Jeugdraad, en hoe we deze kunnen en willen blijven waarmaken; over de wijze waarop de jeugdraad kinderen, jongeren en jeugdverenigingen kan betrekken bij het tot stand komen van zijn adviezen; over hoe de adviezen en hun inhoud tot bij het beleid moeten komen.

Sinds zijn ontstaan reflecteert de Vlaamse Jeugdraad continu over hoe we kinderen, jongeren en jeugdverenigingen participatief kunnen betrekken bij onze werking. Op de reflectiedag in het Vlaams Parlement maakten we een stand van zaken op. Een groep jeugdwerkers, AV-leden en betrokkenen bij de Vlaamse Jeugdraad gingen in gesprek met vertegenwoordigers van Vlaamse ministers. Het verslag van deze reflectiedag mondde uit in een tekst die nog eens diepgaand werd besproken op de Algemene Vergadering van de Vlaamse Jeugdraad.

Dit advies mag je gerust lezen als een **engagementsverklaring** van de Vlaamse Jeugdraad. We willen immers – samen met alle partners – onze adviesfunctie optimaal opnemen. Niet alleen beleidsmakers krijgen aandachtspunten voorgeschoteld, ook de Vlaamse Jeugdraad zelf zal extra inspanningen moeten doen.

Het resultaat van deze analyse vindt u in dit advies. Een advies aan al wie geïnteresseerd is in hoe de Vlaamse Jeugdraad de belangen van kinderen, jongeren en hun verenigingen op de beleidsagenda wil, kan en moet plaatsen.

2. Het advies

1. De Vlaamse Jeugdraad: het enige participatie-instrument dat wérkt!?

De Vlaamse Jeugdraad is een decretaal erkend instrument om de Vlaamse overheid te adviseren over alles wat kinderen, jongeren en jeugdverenigingen aanbelangt.

Geïnspireerd door het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK) heeft Vlaanderen zich verder structureel geëngageerd om de participatierechten van kinderen en jongeren in de Vlaamse regelgeving te implementeren.

Om aan dit engagement tegemoet te komen, krijgen de aanspreekpunten kinderrechten-jeugdbeleid en de kinderrechtencommissaris een belangrijke rol toebedeeld in het beleidsproces. Bovendien moet er voor beleidsinitiatieven die de belangen van kinderen en jongeren raken steeds een effectenrapport worden opgesteld. Ook de verplichting om jaarlijks verslag uit te brengen over de toepassing van het IVRK krijgt een structurele plaats.

We merken echter een te groot verschil tussen theorie en praktijk:

Door gebrek aan coördinatie slagen de aanspreekpunten er niet in hun opdracht uit te voeren zoals het is bedoeld en zoals het in de jaarlijkse rapportage aan het comité van Genève wordt voorgesteld. De effectiviteit van de aanspreekpunten kinderrechten-jeugdbeleid is sterk wisselend van departement tot departement. Aanspreekpunten zijn zich soms zelf niet bewust van hun opdracht. Indien wel, krijgen zij vaak geen eenduidige taakomschrijving of tijdsbudget om deze taak op te nemen.

De administratieve aanspreekpunten die er ondanks bovenstaande drempels toch in slagen een meerwaarde te geven aan hun opdracht, verdienen onze grootste appreciatie.

Een kwalitatieve kinderrechten-effectentoets op de beleidsuitvoering die het belang van kinderen en jongeren raakt wordt bijna nooit uitgevoerd. In 2006 werden er vijf KER's (kindereffectenrapportages) uitgevoerd. Op een totaal van 130 ontwerpen en voorstellen die de belangen van kinderen, jongeren en jeugdwerk raken, is dit een bijzonder slechte score.

In rapportages en jaarverslagen van de Vlaamse overheid aan het Comité van Genève wordt een stand van zaken gegeven met betrekking tot de resultaten van deze aanspreekpunten en effectenrapportage. Tot op heden is dit net voldoende om het Comité van Genève tevreden te stellen. Het IVRK is echter ambitieuzer dan wat er vandaag door Vlaanderen gerealiseerd wordt.

Door de ondermaatse resultaten in de praktijk van zowel de kinder- en jongereneffectenrapportage als van het systeem van de aanspreekpunten kinderrechten-jeugdbeleid, staat de Vlaamse Jeugdraad alleen als participatie-instrument van kinderen en jongeren aan het Vlaamse Beleid. De Vlaamse Jeugdraad kan op eigen initiatief tussenkomen in de beleidsvorming, en (vertegenwoordigers van) kinderen en jongeren samenbrengen met beleidsmakers. Om een echt succesvol participatie-instrument te worden, heeft de Vlaamse Jeugdraad echter nog heel wat werk voor de boeg (zie verder), en de aanwezigheid van de Vlaamse Jeugdraad in beleidsprocessen is zeker niet steeds een garantie voor echte, goede en voldoende participatie van kinderen en jongeren aan beleid. Een sterkte is alvast dat de Vlaamse Jeugdraad, en de jongeren die erin zijn vertegenwoordigd, volledig onafhankelijk kan kiezen in welke beleidsprocessen en op welke manier hij tussenkomt.

2. Nauwere betrokkenheid bij informele beleidsvorming

Op de reflectiedag over participatie aan het Vlaamse beleid, gaven de vertegenwoordigers van diverse Vlaamse ministers aan dat officiële adviezen dikwijls te laat komen om het beleidsproces nog

te beïnvloeden. Ze gaven aan dat de Vlaamse Jeugdraad, wil hij effectief wegen op beslissingen in het voordeel van kinderen en jongeren in Vlaanderen, proactief en vroeger moet deelnemen aan beleidsprocessen. Dit wil zeggen dat de Vlaamse Jeugdraad van bij het ontstaan van beleidsideeën met beleidsmakers rond de tafel moet gaan zitten om de stem van kinderen, jongeren en jeugdwerk in het beleidsproces in te brengen.

De Vlaamse Jeugdraad wil daarom meer gebruik maken van informele kanalen en dus ook meer wegen op de informele totstandkoming van beleid. Dit wil zeggen dat hij zal investeren in meer en beter lobbywerk voor kinderen, jongeren en hun verenigingen. Aan deze informele beleidsbeïnvloeding koppelen we een blijvende doorgedreven formele adviesfunctie.

3. Adviezen met meerwaarde voor beleidsvorming

De belangrijkste manier om te wegen op de beleidsagenda is het uitbrengen van goed gefundeerde, degelijke adviezen. Degelijk betekent dat adviezen relevant moeten zijn voor kinderen, jongeren, jeugdverenigingen én voor de bestaande wetgeving. Beter adviezen moeten ook passen binnen het juridische kader van de beleidsontwerpen waarover advies wordt uitgebracht. Adviezen die niet binnen een bestaand kader passen, moeten toekomstige beleidsinitiatieven inspireren.

Om de effectiviteit van onze adviezen te vergroten willen we deze sneller afleveren en achteraf van dichtbij blijven opvolgen. Een advies zal ook meer een startpunt zijn van actieve informele of formele belangenverdediging dan een eindpunt. We zijn er ook van overtuigd dat een goed en degelijk advies niet altijd in papieren vorm hoeft gegoten te worden. Via regelmatige, thematische ontmoetings- en discussiedagen kunnen we in bepaalde gevallen genuanceerder en voor sommige onderwerpen beter adviseren.

Gedragenheid door kinderen, jongeren en jeugdwerk realiseren we niet enkel door middel van onze structuur. Door het organiseren van thematische werkgroepen waar kinderen, jongeren, jeugdverenigingen en thematische experts in dialoog tot een advies komen, zullen we tot meer gedragen en daardoor meer relevante adviezen komen.

4. Forceren van een mentaliteitsverandering in het kijken naar kinderen en jongeren

Kinderen, jongeren en jeugdverenigingen moeten niet steeds smeken om aandacht. Er is een mentaliteitswijziging nodig bij beleidsmakers. Zonder jongerenbril zien deze niet hoe de belangen van kinderen, jongeren en jeugdverenigingen er uitzien. Beleidsmakers moeten daarom deuren en vensters openzetten voor kinderen, jongeren en jeugdverenigingen. Deze zijn niet en nooit de sterkste partner tussen alle belangengroepen die vechten om een plekje onder de zon. Terwijl het wel de taak en opdracht is van beleidsmakers om een samenleving uit te bouwen die ook op maat is van kinderen en jongeren.

In het Vlaamse Jeugdbeleidsplan staan enkele acties om hier werk van te maken. De belangrijkste zijn die waar beleidsmakers uitgedaagd worden om hun visie op kinderen, jongeren en jeugdverenigingen te expliciteren. Dit kan en moet een aanknopingspunt zijn voor blijvende dialoog tussen beleidsmakers en kinderen, jongeren en hun verenigingen.

5. Zoeken naar brede gedragenheid bij kinderen, jongeren en hun verenigingen

Ook de Vlaamse Jeugdraad moet alert zijn en blijven. Hij komt op voor kinderen en jongeren vanuit hun eigen perspectief en leeftijdsgroep, en vanuit het perspectief als verantwoordelijke in het jeugdwerk. De Vlaamse Jeugdraad moet er voortdurend over waken dat wat hij zegt ook voldoende afgetoetst, gedragen en besproken is met het veld wiens belangen hij pretendeert te vertegenwoordigen.

Om hieraan tegemoet te komen zal de Vlaamse Jeugdraad in de toekomst gaan werken met trajecten. In een traject worden problemen en concrete issues behandeld met een duidelijk afgebakend verloop. Het uittekenen van deze trajecten gebeurt door de Algemene Vergadering. Trajecten kennen een duidelijk doel, hebben een duidelijk begin- en eindpunt en een timing waarbinnen de nodige stappen worden vastgelegd. In een traject wordt het brede netwerk van de Vlaamse Jeugdraad (kinderen, jongeren, intermediairen, experts, organisaties,...) thematisch betrokken. Op die manier zal de Vlaamse Jeugdraad explicieter tot resultaten komen die gebaseerd zijn op een sterkere gedragenheid en ideeën van het werkveld. Zo kan hij op efficiëntere wijze gebruik maken van zijn netwerk. Het netwerk van de Vlaamse Jeugdraad vertoont momenteel nog té veel leemtes. Het Vlaamse jeugdwerk is soms te snel het vanzelfsprekende netwerk. De stem van jongeren tussen 16 en 30 jaar weegt dikwijls het zwaarst op de standpunten van de Vlaamse Jeugdraad. In de trajectwerking zal er naast het jeugdwerk ook plaats zijn om de kinderrechtensector, het internationale, de ngo-sector, allochtonenorganisaties, mensen met een handicap,... dichter te betrekken bij het werk van de Vlaamse Jeugdraad.

6. Uitbouw van een partnerschap met collega-adviesraden

De Vlaamse Jeugdraad zal, als niet-strategische metaraad, antennes ontwikkelen. Niet alleen binnen de verschillende Vlaamse departementen, maar ook binnen al de bestaande collega-adviesraden. Voelsprietten uitgooien dus, en overal een vinger aan de pols, om de veelheid aan thema's die de Vlaamse overheid onder haar hoede heeft van zinvolle input te voorzien.

We willen binnen dit partnerschap komen tot gezamenlijk overleg en thematische samenwerking.

De Vlaamse Jeugdraad zal hier initiatief toe nemen.

7. Kinderen, jongeren en jeugdverenigingen participatievaardiger maken in het lokaal beleid

Vlaams is meer dan alleen Vlaamse Regering en Vlaams Parlement. De Vlaamse Jeugdraad heeft dan ook een bijzondere taak naar het lokale jeugd(werk)beleid. Ook in steden en gemeenten is werk aan de winkel om kinderen en jongeren participatievaardiger te maken. Tegelijk moet de Vlaamse Jeugdraad thema's die leven op lokaal niveau kunnen detecteren en vertalen op Vlaams niveau. De Vlaamse Jeugdraad heeft hierin een belangrijke verantwoordelijkheid.

De Vlaamse Jeugdraad zal nauw samenwerken en overleg plegen met de toekomstige ondersteuningsorganisatie voor lokale jeugdraden. Dit Steunpunt zou op termijn input en signalen kunnen doorspelen aan de Vlaamse Jeugdraad met betrekking tot lokale jeugdraden. (cfr. Vlaams Jeugdbeleidsplan).

8. Duidelijker profilering als spreekbuis voor kinderen, jongeren en jeugdverenigingen

De Vlaamse Jeugdraad zal zich duidelijker profileren om rond jeugdgebonden thema's ook automatisch als gesprekspartner te worden erkend. Meer naar buiten komen en het gepresteerde werk in de kijker zetten is nodig om continu als partner in het beleid betrokken en erkend te worden.

Hiertoe heeft de Vlaamse Jeugdraad een solide communicatieplan ontwikkeld dat stakeholders structureel informeert over de organisatie en niet enkel over onze standpunten.

9. Sectorale belangen als motor voor categoriaal jeugdbeleid

De Vlaamse Jeugdraad is zowel een categoriale als een sectorale raad. Deze opdrachten spreken elkaar niet tegen, maar kunnen elkaar versterken. Het jeugdwerk in Vlaanderen is een groeiende sector, en die kracht moet gebruikt worden om samen met niet-jeugdwerkactoren op categoriale beleidsthema's te wegen. Ziehier de unieke identiteit van de Vlaamse Jeugdraad. Automatisch gaat deze identiteit gepaard met problemen wat betreft agendasetting en prioriteitenkeuze. De Vlaamse Jeugdraad kan niet op alle thema's tegelijk inzetten of wegen. Wel kan hij samen met beleidsmakers inzetten op strategische doelstellingen die kinderen, jongeren en hun organisaties het meeste dienen.

De Vlaamse Jeugdraad wil daarom komaf maken met de klassieke tweedeling jeugdwerk/jeugdbeleid. Wel willen we werk maken van trajecten waarbij zowel sector als kinderen, jongeren, organisaties en experts betrokken partij zijn.

10. Dialogeren als partner én als klant

De ene beleidsmaker definieert zijn verhouding met de Vlaamse Jeugdraad als een klantrelatie, de andere ziet zichzelf als partner. In de klantrelatie is de adviesvrager klant. De klant, beleidsmaker, draagt de verantwoordelijkheid over het uiteindelijke beleidsresultaat. In de partnerrelatie komen we samen tot beleid en delen we dan ook de verantwoordelijkheid van het beleidsresultaat.

Waar de partnerrelatie vraagt om echte dialoog, staat in de klantrelatie duidelijk de adviesvraag centraal. Maar tango dansen doe je niet alleen, en dus zijn vooral de twee belangrijk: de jeugdraad moet streven naar een oprechte dialoog als partner van alle beleidsmakers en daaraan gekoppeld een duidelijk advies afleveren aan de klant.

4. Besluit

De reflectiedag participatie leverde heel wat interessante vaststellingen en tips op. De Vlaamse Jeugdraad heeft – net als alle andere betrokken partijen in het participatieverhaal – een heel aantal werkpunten kunnen distilleren, en wil er graag werk van maken. Dit advies is dan ook te lezen als een engagementsverklaring van onze kant. En we hopen dat ook de andere spelers in het veld initiatieven zullen nemen om participatie in de toekomst nog beter waar te maken.